

Blendow Lexnova Expertkommentar - Offentlig rätt, april 2018

Den nya dataskyddslagen

Nu har regeringens proposition med förslag till en ny dataskyddslag kommit ([prop. 2017/18:105](#)). Den innehåller några viktiga kompletteringar till [EU:s direkt tillämpliga dataskyddsförordning \(2016/679\)](#) och ska träda i kraft redan den 25 maj 2018. Dataskyddslagen och dataskyddsförordningen kommer att ersätta [personuppgiftslagen \(1998:204\)](#).

Den föreslagna lagen heter egentligen lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning, men man kan, just därför, gott utgå från att den allmänt kommer att kallas dataskyddslagen. Den föreslagna dataskyddslagen innehåller bara vissa bestämmelser som svenskt komplement till dataskyddsförordningen. Det är alltså inte en heltäckande lag, som personuppgiftslagen är, med bestämmelser om alla led i behandlingen av personuppgifter.

De i praktiken viktigaste bestämmelserna i den föreslagna dataskyddslagen är bestämmelser som utsträcker tillämpningen av dataskyddsförordningen.

Dataskyddsförordningen gäller inte för behandling av personuppgifter som utgör ett led i en verksamhet som inte omfattas av unionsrätten, till exempel försvarets verksamhet och underrättelsetjänst, eller som utförs av medlemsstaterna när de bedriver verksamhet som omfattas av den EU-gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken. Genom en svensk regel i den föreslagna dataskyddslagen görs emellertid bestämmelserna i dataskyddsförordningen tillämpliga också på dessa områden. Den föreslagna dataskyddslagen är emellertid, liksom personuppgiftslagen, subsidiär och bestämmelser i lag eller förordning som avviker från dataskyddslagen ska tillämpas i stället. Det gör att man inom det utsträckta området kan ha registerförfattningar med särbestämmelser som tar över även dataskyddsförordningens bestämmelser. För säkerhets skull föreslår dock regeringen att verksamhet som rör nationell säkerhet uttryckligen ska undantas från utsträckningen, bland annat Försvarmaktens försvarsunderrättelseverksamhet och militära säkerhetstjänst och att personuppgiftslagen ska fortsätta att gälla i verksamheten till dess registerförfattningarna på området har hunnit anpassas.

Dataskyddsförordningen gäller inte heller för behandling av personuppgifter som myndigheter utför i syfte att förebygga, förhindra, utreda, avslöja eller lagföra brott eller verkställa straffrättsliga påföljder. Här gäller i stället ett [EU-direktiv \(2016/680\)](#) som antogs ungefär samtidigt med dataskyddsförordningen. EU-direktivet ska egentligen vara genomfört i Sverige den 6 maj 2018, men arbetet med genomförandet har blivit försenat och regeringen räknar med att genomförandet kommer att ske den 1 augusti 2018 i stället. En brottsdatalag har föreslagits ([SOU 2017:29](#)), liksom nödvändiga ändringar i registerförfattningarna på området ([SOU 2017:74](#)). Också här föreslås en övergångsbestämmelse i dataskyddslagen som gör att personuppgiftslagen ska fortsätta att tillämpas på det brottsbekämpande och straffverkställande området till dess att brottsdatalagen och anpassade registerförfattningar har kommit på plats.

Även registerförfattningarna på det område som omfattas av dataskyddsförordningen har setts över och håller på att anpassas. Det har jag skrivit om i [expertkommentaren i offentlig rätt för oktober 2017](#). Arbetet med registerförfattningarna är omfattande, och har hittills genererat mer än 11 000

sidor förarbetstext. För att slippa att i alla registerförfattningar skriva in en bestämmelse om skadestånd när man bryter mot bestämmelser i en sådan författning föreslås en generell bestämmelse i dataskyddslagen. Enligt den bestämmelsen ska skadeståndsbestämmelsen i dataskyddsförordningen, artikel 82, gälla vid överträdelser av föreskrifter som kompletterar dataskyddsförordningen. På motsvarande sätt föreslås en generell bestämmelse om att tillsynsmyndighetens befogenheter enligt dataskyddsförordningen ska gälla också vid tillsyn över att föreskrifter som kompletterar EU:s dataskyddsförordning följs.

I fråga om behandling av känsliga personuppgifter föreslås några generella bestämmelser som tillåter behandling. På arbetsrättens område och inom områdena social trygghet och socialt skydd föreslås en bestämmelse som i huvudsak motsvarar vad som gäller enligt 16 § första stycket a och andra stycket personuppgiftslagen. Även för hälso- och sjukvård samt social omsorg föreslås en bestämmelse som tillåter behandling, men här kommer i praktiken registerförfattningarna på området, till exempel patientdatalagen, att avgöra i vilken utsträckning känsliga personuppgifter får behandlas. Det föreslås också en reglering som gör myndigheters behandling av känsliga personuppgifter för arkivändamål tillåten och som gör det möjligt att tillåta enskilda att utföra sådan behandling. För statistikprojekt föreslås en bestämmelse som motsvarar 19 § andra stycket personuppgiftslagen.

Det föreslås vidare bestämmelser som generellt tillåter myndigheter att behandla känsliga personuppgifter. Det gäller känsliga personuppgifter som har lämnats till en myndighet när behandlingen krävs enligt lag, till exempel för diarieföring. Även behandling av känsliga personuppgifter som är nödvändiga för handläggningen av ärenden tillåts. Detta motsvarar vad som gäller enligt 8 § personuppgiftsförordningen (1998:1191). En nyhet är att man inför ett slags säkerhetsventil som innebär att känsliga personuppgifter får behandlas om behandlingen är nödvändig med hänsyn till ett viktigt allmänt intresse och inte innebär ett otillbörligt intrång i den registrerades personliga integritet. Vid sådan behandling av myndigheter som nu sagts förbjuds sökningar i syfte att få fram ett urval av personer grundat på känsliga personuppgifter. Slutligen bemyndigas regeringen att, liksom i dag, föreskriva att myndigheter och enskilda även i andra fall får behandla känsliga personuppgifter med hänsyn till ett viktigt allmänt intresse. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer bemyndigas vidare, liksom i dag, att tillåta enskilda att behandla så kallade lagöverträdelseuppgifter. I fråga om person- och samordningsnummer behålls regleringen oförändrad.

Det undantag med hänvisning till sekretess från informationsskyldighet och skyldighet att lämna registerutdrag som gäller i dag föreslås gälla i fortsättningen också.

Det föreslås vidare förtydliganden om var man i Sverige kan hitta sådana bestämmelser om rättsliga förpliktelser och arbetsuppgifter av allmänt intresse som krävs enligt dataskyddsförordningen för att en behandling ska vara tillåten enligt dessa rättsliga grunder. Det är enligt förslaget förpliktelser och arbetsuppgifter som följer av lag eller annan författning, av kollektivavtal eller av beslut som har meddelats med stöd av lag eller annan författning som avses. I fråga om myndighetsutövning krävs det lag eller annan författning.

I propositionen föreslås också att den så kallade PUL-sekretessen enligt 21 kap. 7 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) anpassas till dataskyddsförordningen, det vill säga sekretess ska gälla för personuppgifter om det kan antas att uppgiften efter ett utlämnande kommer att behandlas i strid med dataskyddsförordningen.

Sören Öman

Ordförande i Arbetsdomstolen. (Se även www.sorenoman.se)